

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7So/59/2015
Identifikačné číslo spisu:	5014201346
Dátum vydania rozhodnutia:	28.07.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Zdenka Reisenauerová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5014201346.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: C.. M. E., bytom v G., I.. XX/XX, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom v Bratislave, Ul. 29. augusta č. 8, o ochrane pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, o návrhu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, o návrhu na náhradu škody na starobnom dôchodku, o zaplatenie penále, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 13. mája 2015, č. k. 21S/206/2014-12, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Žiline z 13. mája 2015, č. k. 21S/206/2014-12 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 13. mája 2015, č. k. 21S/206/2014-12 zastavil konanie podľa § 250d ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“).

Dôvod zastavenia konania krajský súd založil na tej skutočnosti, že žalobca i napriek predchádzajúcej výzve v stanovenej lehote nepreukázal zvolenie advokáta, ani iným spôsobom nepreukázal splnenie podmienky konania podľa § 250a OSP.

V súvislosti s tvrdením žalobcu, že zákon (Občiansky súdny poriadok; pozn.) neurčuje, aby právnické vzdelanie bolo získané len na právnickej fakulte, krajský súd dodal, že pri výklade § 250a OSP je potrebné vychádzať zo zmyslu a účelu zastúpenia podľa § 250a OSP, a teda aby sa žalobcovi, ktorý sám nemá právnické vzdelanie alebo takého vzdelanie nedosiahol jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná, dostalo kvalifikovanej právnej pomoci advokáta, ktorým podľa zákona o advokácii môže byť po splnení ďalších požiadaviek len absolvent právnickej fakulty vysokej školy. Ak je stanovené zastúpenie advokátom, je potrebné v záujme kvalifikovaného zastúpenia požiadavku univerzálneho právnického vzdelania vzťahovať i na iného zástupcu, ktorý je splnomocnený za žalobcu konať, prípadne jeho zamestnanca, ale aj na samotného žalobcu, ktorý tvrdí, že má právnické vzdelanie.

Ďalej uviedol, že aj v prípade, ak by išlo o výnimku z povinného právneho zastúpenia (§ 250a OSP), žaloba na preskúmanie rozhodnutia žalovanej bola podaná zjavne po lehote, a teda i táto skutočnosť by

predstavovala dôvod na zastavenie konania podľa § 250d ods. 3 OSP.

Záverom poukázal i na tú skutočnosť, že v prípade ak by posúdil podanie žalobcu ako návrh na ochranu proti nezákonnému zásahu, tak žalobca nedoložil do spisu plnú moc pre advokáta, na zaslanie ktorej bol vyzvaný.

O trovách konania rozhodol krajský súd v zmysle § 146 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP tak, že žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania.

Proti uzneseniu krajského súdu podal žalobca v zákonnej lehote odvolanie.

Odvolanie odôvodnil tým, že konanie má vadu, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonával navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností.

Uviedol, že nakoľko ust. § 250a OSP uvádza iba právnické vzdelanie, ktorého spôsob získania bližšie nešpecifikuje, má za to, že získanie právnického vzdelania nie je podmienené len štúdiom na právnickej fakulte.

Taktiež krajskému súdu vytkol nesprávny procesný postup spočívajúci v tom, že súd žalobcu vyzval na predloženie plnej moci udelennej právnomu zástupcovi a zároveň žalobcu poučil, že po predložení plnej moci pre zvoleného právneho zástupcu tohto následne vyzve na odstránenie väd žaloby z dôvodu absencie špeciálnych náležitostí plynúcich z § 249 ods. 2 OSP. V tejto súvislosti žalobca zastáva názor, že súd mal priamo jeho vyzvať na odstránenie väd podania.

Ďalej žalobca poukázal na nezákonnosť rozhodnutia krajského súdu, ktorý navyše nepreukázal, na základe akého zákona by mala byť osoba podávajúca žalobu pre porušenie základných ľudských práv v zmysle článku 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zastúpená advokátom a navyše, ak táto osoba má právnické vzdelanie druhého stupňa.

Záverom požiadal, aby odvolací súd napadnuté uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadřila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 OSP), preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu a po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 OSP), dospel k záveru, že odvolaním napadnuté rozhodnutie krajského súdu je potrebné zrušiť, nakoľko konanie krajského súdu trpí vadami, ktoré mohli mať vplyv na jeho vecnú správnosť.

Podľa § 492 ods. 1, 2 zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Odvolacie konanie podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

Odvolací súd z obsahu súdneho spisu zistil, že podaním osobne doručeným krajskému súdu dňa 2. decembra 2014 a nazvaným „Vec: žaloba - podanie“ žalobca navrhol, aby súd:

- zakázal žalovanej pokračovať v porušovaní základných ľudských práv
- prikázal žalovanej navodiť zákonný stav pred dňom 22. septembra 2003
- uložil žalovanej povinnosť vrátiť žalobcovi od 22. septembra 2003 nezákonne odňatý starobný dôchodok v sume 9.219,-Sk mesačne
- prikázal žalovanej, aby do 14 dní odo dňa nadobudnutia (právoplatnosti) rozsudku vyplatila vzniknutú

škodu na starobnom dôchodku odo dňa 22. septembra 2003 ku dňu navrátenia nezákonne odňatého starobného dôchodku

- zaviazal žalovanú, aby k vzniknutej škode zaplatila penále vo výške 1 % z dlžnej sumy počnúc mesiacom október 2003.

Zároveň žalobca dodal, že uvedenú škodu si uplatňuje na základe článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky.

Prílohu predmetného podania tvorilo rozhodnutie žalovanej z 5. augusta 2003, číslo XXX XXX XXX, ktorým táto podľa § 21 ods. 3, § 173i ods. 1 a § 96 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov žalobcovi odňala od 22. augusta 2003 starobný dôchodok ako aj rozhodnutie žalovanej zo 16. januára 2003, číslo XX XX XX XXXX o priznaní starobného dôchodku od 1. júla 2002

Z obsahu súdneho spisu ďalej vyplýva, že krajský súd uznesením z 11. marca 2015, č. k. 21S/206/2014-7 žalobcu vyzval, aby tento v lehote 15 dní od doručenia uznesenia predložil plnú moc pre advokáta, ktorý ho bude v konaní zastupovať. Zároveň žalobcu poučil o následku nepredloženia plnej moci spočívajúceho v zastavení predmetného konania (podľa § 250d ods. 3 v spojení s § 250a OSP).

Dňa 2. apríla 2015 žalobca zaslal krajskému súdu vyjadrenie, v ktorom predovšetkým poukázal na skutočnosť, že získal právnické vzdelanie, pričom z § 250a OSP výslovne nevyplýva povinnosť nadobudnutia právnického vzdelania len na právnickej fakulte. Navyše dodal, že nakoľko sa jedná o vec dôchodkového zabezpečenia, povinnosť právneho zastúpenia sa nevyžaduje.

Krajský súd následne uznesením z 13. mája 2015, č. k. 21S/206/2014-12 zastavil konanie.

Predmetom odvolacieho konania v preskúmvanej veci bolo práve vyššie uvedené uznesenie krajského súdu, ktorým súd zastavil konanie. K zastaveniu konania pristúpil krajský súd po tom, čo mal za preukázané, že žalobca nepreukázal splnenie podmienky povinného právneho zastúpenia, napriek tomu, že v správnom súdnictve je právne zastúpenie v zásade povinné.

Nakoľko krajský súd z dôvodu nejednoznačného podania žalobcu, nemohol riadne posúdiť, či sa jednalo o žalobu na preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu správneho orgánu alebo návrh proti nečinnosti orgánu verejnej správy alebo návrh na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, resp. žalobu o náhradu škody, tento vychádzal zo záhlavia podania, posúdiac ho pritom ako žalobu v zmysle § 247 a nasl. OSP (teda konanie podľa druhej hlavy piatej časti OSP - Rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov).

V tejto súvislosti najvyšší súd považuje za potrebné vytknúť krajskému súdu, že ak mal pochybnosti či už o správnosti, úplnosti alebo zrozumiteľnosti podania žalobcu, nič mu nebránilo postupom podľa § 43 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP priamo žalobcu vyzvať na odstránenie väd podania, resp. na doplnenie neúplného podania a po ustálení si predmetu konania následne zvoliť ďalší vhodný postup predpokladaný príslušným procesným právnym predpisom.

Pokiaľ krajský súd bez ďalšieho skúmania posúdil podanie žalobcu podľa názvu, teda iba z formálneho hľadiska, bez toho aby prihliadol na podanie žalobcu ako celok a to najmä vo vzťahu na žalobcom formulovaný petít (ktorý nekorešponduje s posúdením podania žalobcu ako žaloby podľa druhej hlavy piatej časti OSP) a klasifikoval predmetné podanie ako žalobu v zmysle § 247 a nasl. OSP, konal predčasne. Navyše krajský súd pochybil, keď potom, čo posúdil podanie žalobcu ako žalobu podľa § 247 a nasl. OSP, žalobcu vyzval na predloženie plnej moci v zmysle § 250a OSP, nakoľko už z takto formulovaného podania žalobcu je zjavné, že sa jedná o vec sociálneho zabezpečenia, na ktorú sa obligatornosť povinného právneho zastúpenia plynúca z prvej časti menovaného ustanovenia nevzťahuje. Ak krajský súd pristúpil k zastaveniu konania z dôvodu, že žalobca v stanovenej lehote nepreukázal splnenie podmienky povinného právneho zastúpenia, odňal tým účastníkovi konania možnosť konať pred

súdom.

Rovnako neušlo pozornosti najvyššieho súdu, že krajský súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s návrhmi žalobcu v záverečnej časti podania. Z petitu žalobcu vyplýva, že tento sa domáha, aby súd:

1. zakázal žalovanej pokračovať v porušovaní základných ľudských práv
2. prikázal žalovanej navodiť zákonný stav pred dňom 22. septembra 2003
3. uložil žalovanej povinnosť vrátiť žalobcovi od 22. septembra 2003 nezákonne odňatý starobný dôchodok v sume 9.219,-Sk mesačne
4. prikázal žalovanej, aby do 14 dní odo dňa nadobudnutia (právoplatnosti) rozsudku vyplatí vzniknutú škodu na starobnom dôchodku odo dňa 22. septembra 2003 ku dňu navrátenia nezákonne odňatého starobného dôchodku
5. zaviazal žalovanú, aby k vzniknutej škode zaplatila penále vo výške 1 % z dlžnej sumy počnúc mesiacom október 2003.

Z takto formulovaného petitu žalobcu vyplýva, že podanie žalobcu nesie znaky, resp. prvky tak návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, potenciálne aj návrhu proti nečinnosti orgánu verejnej správy, ako aj návrhu na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, o ktorom je oprávnený rozhodovať vecne a miestne príslušný okresný súd.

Z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by sa krajský súd s touto skutočnosťou vôbec zaoberal, prípadne, že by vôbec vylúčil na samostatné konanie jednotlivé, vecne nesúvisiace a od seba nezávislé návrhy žalobcu.

Vzhľadom na vyššie uvedené, najvyšší súd dospel k záveru, že na zastavenie konania zo strany krajského súdu neboli splnené podmienky, a preto je potrebné napadnuté uznesenie krajského súdu podľa § 250ja ods. 3, veta druhá OSP v spojení § 246c ods. 1 veta prvá a s § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 OSP a podľa § 492 ods. 1, 2 S.s.p. zrušiť a vrátiť mu vec na ďalšie konanie.

Úlohou krajského súdu v ďalšom konaní bude jednoznačne si ustáliť predmet konania, podľa toho zvoliť ďalší procesný postup a riadne sa vysporiadať s vecne nesúvisiacimi návrhmi žalobcu.

Krajský súd súčasne v novom rozhodnutí rozhodne aj o náhrade trov odvolacieho konania (§ 246c ods. 1 a § 224 ods. 3 OSP, § 492 ods. 1, 2 S.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal najvyšší súd v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.